

7. DOLOMIT / DOLOMITE

Dolomit patrí do skupiny sedimentárnych karbonátových hornín. Jeho hlavnou horninotvornou zložkou je minerál dolomit $\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$. Prímes tvorí množstvo ďalších minerálov rozličného zloženia aj pôvodu (kalcit, magnezit, siderit, kremeň, pyrit, grafit, ílové minerály a i.). Z organických látok sa hojne vyskytujú humózne a bituminózne prímesi. Geneticky možno ložiská dolomitu rozčleniť na: sedimentárno-diagenetické (v morskem prostredí), chemicko-sedimentárne (pri ústí riek) a hydrotermálno-metasomatické ložiská. Dolomit často vystupuje na ložiskách s vápencom, do ktorého môže plynule chemicky prechádzať. Na základe pomeru obsahu minerálov dolomitu a kalcitu, resp. dolomitu a ílov označujeme horninu ako dolomit, vápnitý dolomit, resp. ílovitý dolomit.

Dolomit sa používa v hutníctve železa, v stavebníctve (stavebný kameň, surovina do omietok – brizolit, výroba dolomitického cementu a vápna), na výrobu ohňovzdorných materiálov, v sklárskom priemysle, v keramickom priemysle, pri odsírovaní spalín tepelných elektrární, ako plnivo gumy alebo ako surovina pre chemický priemysel. V posledných rokoch sa používa aj v zdravotníctve (výroba dolomitových tabliet). Dolomit je potenciálnym zdrojom na výrobu MgO , resp. kovového Mg. Menej kvalitné dolomity sa používajú v poľnohospodárstve (ako priemyselné hnojivo). Polovypálený dolomit (PVD) sa úspešne využíva pri sorpcii ťažkých kovov, filtrácii a pod.

Surovina sa nerecykluje, resp. k recyklácii dochádza druhotne pri niektorých výrobkoch (stavebníctvo, sklárstvo). V poľnohospodárstve sa môžu vzájomne nahrádzať dolomity, vápence, pálené vápno a pod., rovnako pri odsírovaní plynov možno použiť v závislosti od technológie rôzne karbonáty, resp. ich zmesi. Dolomit a vápenec sa vzájomne nahrádzajú pri neutralizácii kyslých vôd, pôd, plynov, prípadne sa môžu nahradiť prírodnými i syntetickými zeolitmi alebo anaerobnými baktériami (biologické technológie).

7.1. Surovinové zdroje SR / Mineral resources

Na Slovensku sa nachádzajú veľmi kvalitné dolomity a dolomitické piesky spĺňajúce kritériá aj na najnáročnejšie sklárske a keramické účely. Dolomity tvoria komplexy hrubé až niekoľko sto metrov, a to najmä v strednom a vrchnom triase. Vyskytujú sa vo všetkých geologických jednotkách centrálnych Západných Karpát – v obalových sériách i tektonických príkrovoch.

- Najväčší význam majú stredno- až vrchnotriasové dolomity vystupujúce v hroniku, kde dosahujú veľkú hrúbku a hojné rozšírenie. Charakteristickým znakom týchto dolomitov je spôsob zvetrávania a rozpadu na jemnú drvinu až dolomitickú múčku, najmä v tektonicky exponovaných miestach. Najznámejšie ložiská sa nachádzajú v Strážovskej hornatine (Mníchova Lehota, Trenčianske Mitice, Malé Kršteňany, Šuja), Považskom Inovci (Hubiná), Veľkej Fatre (Rakša) a Malej Fatre (Kraľovany).

- Na východnom Slovensku sú známe ložiská v obalovej sérii Čiernej hory (Družstevná pri Hornáde – Malá Vieska).

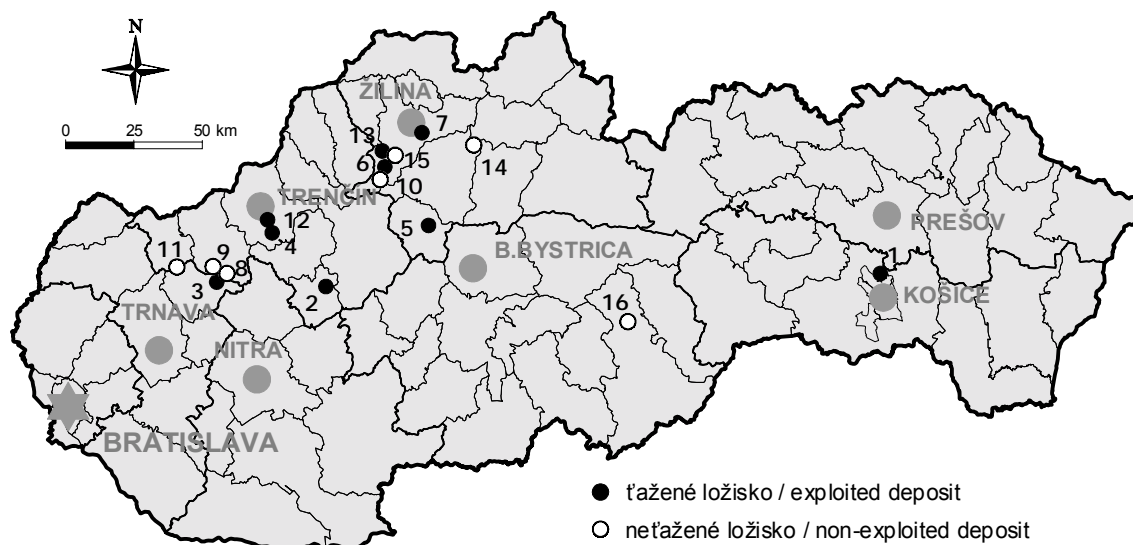
There are many deposits of high quality dolomite in Slovakia. Besides conventional usage, dolomites of Slovak deposits are suitable also for use in glass and ceramics production. Dolomite complexes of the Middle and Upper Triassic reach thickness of several hundred metres. They occur in every geological tectonic unit of central West Carpathians.

- *The most important dolomite deposits of Triassic age occur in the Strážovské Vrchy Mts (Mníchova Lehota, Trenčianske Mitice, Malé Kršteňany and Šuja deposits), in Považský Inovec Mts (Hubiná deposit), in Veľká Fatra Mts (Rakša deposit) and Malá Fatra Mts (Kraľovany deposit).*

- *The only dolomite deposit of the East-Slovakia region occurs in sedimentary cover of the Čierna hora Mts. (Družstevná pri Hornáde deposit).*

7.2. Evidované ložiská SR / Registered deposits

DOLOMIT / DOLOMITE

1. Družstevná pri Hornáde	5. Rakša	9. Lúka	13. Veľká Čierna
2. Malé Kršteňany	6. Rajec – Šuja	10. Rajecká Lesná	14. Kral'ovany
3. Hubiná	7. Stráňavy – Strečno	11. Košariská	15. Lietavská Svinná
4. Rožňové Mitice	8. Modrová	12. Trenčianske Mitice	16. Mútnik

7.3. Zásoby a ťažba / Reserves and production data

DOLOMIT / DOLOMITE

Rok / Year	1997	1998	1999	2000	2001
Počet ložísk spolu / Number of deposits	19	19	20	20	20
– z toho ťažených / exploited	8	9	10	10	10
Zásoby spolu / Reserves total [kt]	619 965	619 530	620 341	611 491	609 772
– bilančné / economic (Z-1 + Z-2)	224 548	222 201	222 764	220 875	219 183
– bilančné / economic (Z-3)	387 967	388 069	388 317	381 356	381 329
– nebilančné / potentially economic	7 450	9 260	9 260	9 260	9 260
Ťažba / Mining output [kt]	1 989	1 796	1 504	1 924	1 704

7.4. Obchodná štatistika / Trade statistics

Spotreba suroviny je krytá domácou ťažbou. Hodnota vyvezených komodít predstavovala v r. 2001 takmer 219 mil. Sk.

Demand for dolomites is completely satisfied by domestic production. Value of exported commodities reached almost 219 million SKK in 2001.

DOVOZ/VÝVOZ – DOLOMIT
IMPORT/EXPORT DATA – DOLOMITE

Rok / Year	1997	1998	1999	2000	2001
Dovoz / Import [kt] ¹	0,7	0,3	0,2	N	N
Vývoz / Export [kt] ¹	792,6	814,2	697,3	1 043,9	917,6
Dopyt / Demand [kt] ²	1 197,1	982,1	806,9	880 e	790 e

¹ položka colného sadzovníka 2518 / Item 2518 of the Customs Tariff

² dopyt (zdanlivá spotreba) = produkcia + import – export / demand (apparent consumption) = Production + Import – Export

Colné sadzby / Customs tariff (%):

PHS / HS code	Názov / Item	Všeobecné / Common	Zmluvné / Contractual
2518	Dolomit / Dolomite	Bez cla / Duty-free	Bez cla / Duty-free

7.5. Ťažobné organizácie v SR / Mining companies

DOBYVANIE, spol. s r. o., Stráňavy;
 DOLKAM, a. s., Šuja;
 DOLOMIT, a. s., Malá Vieska;
 DRUS, Rajecké Teplice;
 FRYSLA, spol. s r. o., Trenčianske Jastrabie;
 KAMENŇOLOMY, spol. s r. o., Nové Mesto nad Váhom;
 SsK, a. s., Žilina;
 V.D.S., a. s., Bratislava.

V ťažbe dolomitov bol v roku 2001 zaznamenaný pokles o 11 %, na 1 704 kt. Najvýznamnejšími producentmi sú naďalej spoločnosti **Dobývanie, spol. s r. o., Stráňavy** a **Dolkam, a. s., Šuja**, ktorí spolu zabezpečujú 70 % produkcie dolomitu na Slovensku.

*Decrease of dolomite mine production by 11 % to 1,704 kt was recorded in 2001. The most important producers were **Dobývanie, spol. s r. o., Stráňavy** and **Dolkam, a. s., Šuja**, securing 70 % of the total dolomite production in Slovakia.*

7.6. Svetová výroba / World production

Celková ťažba dolomitov sa vo svete nesleduje, údaje nie sú k dispozícii.

World production of dolomites is not known, data are not available.

7.7. Ceny na svetovom a domácom trhu / World and domestic market prices

Ceny dolomitov nie sú na svetových trhoch kótované, obchody sa väčšinou realizujú regionálne, ceny sú zmluvné.

Dolomite prices are not quoted on the world markets, commodities are traded mostly regionally, prices are contractual.